ପାଠ-୪

ଦଳ ଦଳ କରି ଗଣିବା

ଚେତନ୍ ଯାଦୁକରଙ୍କୁ କହିଲା - 'ମୋ ଟଙ୍କାଟି ୩ଟଙ୍କା କରିଦିଅ ମୁଁ ଚକୋଲେଟ୍ ଖାଇବି ।'

ଯାଦୁକର ଟଙ୍କାଟିକୁ ଖାଲି ଡବାରେ ପୁରାଇ ଚୁ ... ରୁ ... ରୁ... ର ଭୁଷ୍ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଲା ।। ତା' କାନ ପାଖରେ ଡବା ହଲାଇ ହାତକୁ ଟଙ୍କା ଢାଳିଦେଲା । ଚେତନ୍ ଚଟ୍‌ପଟ୍ ଗଣି ୩ ଟଙ୍କା କହିଲା ।

ଯାଦୁକର ଚୁ ... ରୁ... ରୁ... ରୁ ଭୁଷ୍ କହି ନାକ ପାଖରୁ ଟଙ୍କା ବାହାର କଲେ । ଚେତନ୍ ତିନି ତିନି ଛଅ ଟଙ୍କା ଗଣିଲା ।

ଏମିତି ହାତରୁ, ଗୋଡ଼ରୁ, ଆଣ୍ଠୁରୁ, ମୁଣ୍ଡରୁ ଟଙ୍କା ବାହାରିଲା ।

ଚେତନ୍ ଗଣିଲା ୩, ୬, ୯, ୧୨, ୧୫ ଟଙ୍କା ।

ଏବେ ଥରକେ ୫ଟଙ୍କା ବାହାର କରିବାକୁ ରୀନା କହିଲା ।

ଯାଦୁକର ଆଗଭଳି ଡବାରୁ ୫ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ପ୍ରତି ଥର ବାହାର କଲେ ।

ରୀନା ଗଣିଲା - ୫, ୧୦, ୧୫, ୨୦.... ଟଙ୍କା ।

ଏବେ କହ–

- ଚେତନ୍ ପାଇଥିବା ଟଙ୍କାକୁ କିପରି ଗଣିଲା ?
- ଚେତନ୍ ମଝିରେ କେତୋଟି ଲେଖାଏଁ ସଂଖ୍ୟା ଡେଇଁ ଗଣୁଥିଲା ?
- ପ୍ରଥମେ ସେ କେଉଁଠାରୁ ସଂଖ୍ୟା ଗଣନ ଆରମ୍ଭ କଲା ?
- ରୀନା କେଉଁଠାରୁ ସଂଖ୍ୟା ଗଣିବା ଆରମ୍ଭ କଲା ?
- ରୀନା ମଝିରେ କେତୋଟି ସଂଖ୍ୟା ଡେଇଁ ଗଣୁଥିଲା ?

ଏମାନଙ୍କୁ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଆଗକୁ ନିଅ ।

ଗଣିବା କେମିତି ? ୨, ୪, ୬, ୮, ୧୦ ....

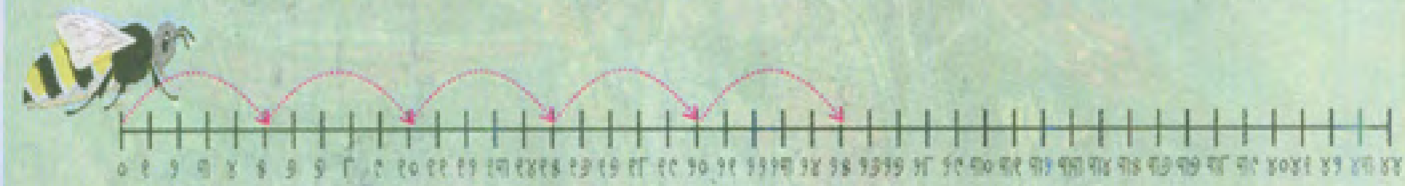

ଗଣିବା କିପରି ? ୫, ୧୦, ୧୫,..........

ଠେକୁଆ ଥରକେ ୪ଟି ଘର ଡେଇଁବ । ୩୬ରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଠେକୁଆ କେତେ ଡିଆଁ ମାରିବ ?

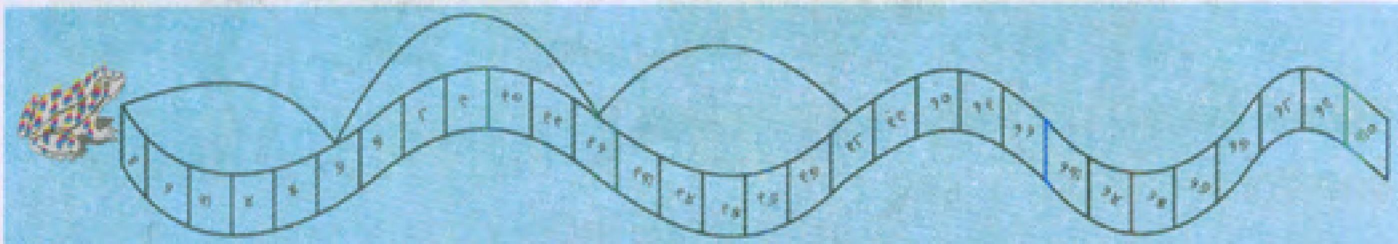

ବେଙ୍ଗ ଡେଇଁବା ସଂଖ୍ୟାରୁ ପହଞ୍ଚିବା ସଂଖ୍ୟା ମଝିରେ କେତୋଟି ସଂଖ୍ୟା ପାର ହେଉଛି ?

ଠେକୁଆ ପ୍ରତି ଡିଆଁରେ ୧୦ଟି ପଥର ପାର ହୁଏ । ଠେକୁଆ ଡେଇଁବା ପଥର ଉପରେ ଠିକ୍ ନମ୍ବର ଲେଖ ।

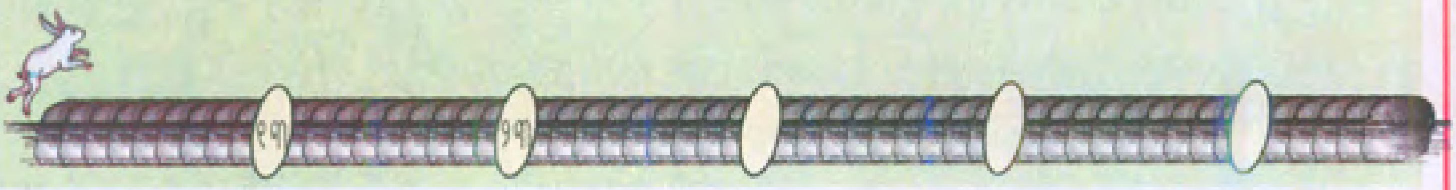

ଶିକ୍ଷକଙ୍କପାଇଁ ସୂଚନା :- ଯେକୌଣସି ସଂଖ୍ୟାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଗଣିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ । ଯେପରି ପିଲାମାନେ ୨-୨ କରି, ୩-୩ କରି, ୪-୪କରି, ୫-୫କରି ଓ ୧୦-୧୦ କରି ଗଣିବେ । ବସ୍ତୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଏପରି ଗଣିବା କାମ କରାଯିବ ।

ଗାଁ ହାଟ

ପିଲାମାନେ ବଣଭୋଜି ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଜିନିଷ କିଣୁଥା'ନ୍ତି ।

ଶିକ୍ଷକ ଚିଠା ଦେଖି କହିଲେ- 'ଲେମ୍ବୁ ୧୨ଟା,
ନଡ଼ିଆ ୮ଟା ଓ
କଦଳୀ ୨୪ଟା କିଣା ହେବ ।'

କଳିକା, କେଦାର ଓ କୁସୁମ୍ କିପରି ଲେମ୍ବୁ, ନଡ଼ିଆ, କଦଳୀ କିଣିଲେ ଦେଖ ।

କଳିକା - ମୋତେ ଲେମ୍ବୁ ୧୨ଟି ଦିଅ ।

ଲେମ୍ବୁବାଲା ଚାରି ଚାରିଟି କରି ଲେମ୍ବୁ ଗଣିଲା ।

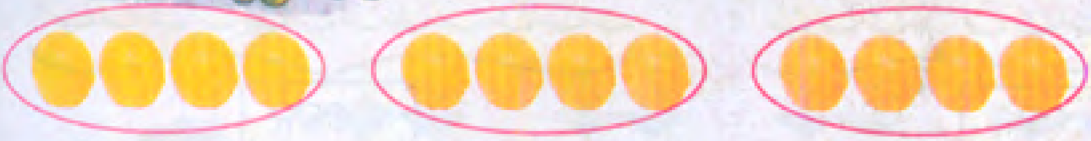

୧ ପୁଞ୍ଜା | ୧ ପୁଞ୍ଜା | ୧ ପୁଞ୍ଜା

ମୋଟ ୧୨ ଟା ଲେମ୍ବୁ = ୩ ପୁଞ୍ଜା

କେଦାର - ମୋତେ ନଡ଼ିଆ ୮ଟି ଦିଅ ।

ନଡ଼ିଆବାଲା - ଦୁଇ ଦୁଇଟା କରି ଗଣି ନଡ଼ିଆ ଦେଲା ।

୧ ଯୋଡ଼ା | ୧ ଯୋଡ଼ା | ୧ ଯୋଡ଼ା | ୧ ଯୋଡ଼ା

ମୋଟ ୪ ଯୋଡ଼ା ନଡ଼ିଆ = ୮ଟି ନଡ଼ିଆ

କୁସୁମ୍ - ମୋତେ କଦଳୀ ୨୪ଟି ଦିଅ।

କଦଳୀବାଲା ବାର ବାରଟି କରି ଗଣି କଦଳୀ ଦେଲା ।

୧ ଡଜନ

୧ ଡଜନ

ମୋଟ ୨ଡଜନ କଦଳୀ = ୨୪ ଟି କଦଳୀ

ଏବେ କହ

- ଥରକେ ୨ଟି ଲେଖାଏଁ ନଡ଼ିଆ ନେଇ ୮ଟି ନଡ଼ିଆକୁ କେତେ ଥରରେ ଗଣିଲା ?
- କେତେ ଥର ଗଣିବାରୁ ୧୨ଟି ଲେମ୍ବୁ ହେଲା ?
- ୨୪ଟି କଦଳୀକୁ କେତେ ଥରରେ ଗଣାଗଲା ?
- କିଏ ବେଶୀ ଥର ଗଣିଲା ?
- ଥରକେ ୪ଟି ଲେଖାଏଁ ଗଣିଥିଲେ ୮ଟି ନଡ଼ିଆକୁ କେତେ ଥର ହୋଇଥା'ନ୍ତା ?
- ଥରକେ ଅଧିକ ଜିନିଷ ନେଇ ଗଣିଲେ କ'ଣ ସୁବିଧା ହୁଏ ?

ଥରକେ ବେଶୀ ସଂଖ୍ୟକ ଜିନିଷ ନେଇ ଗଣିଲେ ଅଳ୍ପ ଥର ଗଣିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

- ଠେକୁଆ ଓ ମାଙ୍କଡ଼ ଉଭୟଙ୍କ ପାଖରେ ୨୦ଟି ଲେଖାଏଁ କୋଳି ଅଛି । ୨୦ଟି କୋଳିକୁ କିଏ କେତେଥର ଗଣିବ ?

☐ ଥର ☐ ଥର

- ୩୦ଟି ଦୀପକୁ କିପରି ଗଣିଲେ ଦେଖ -

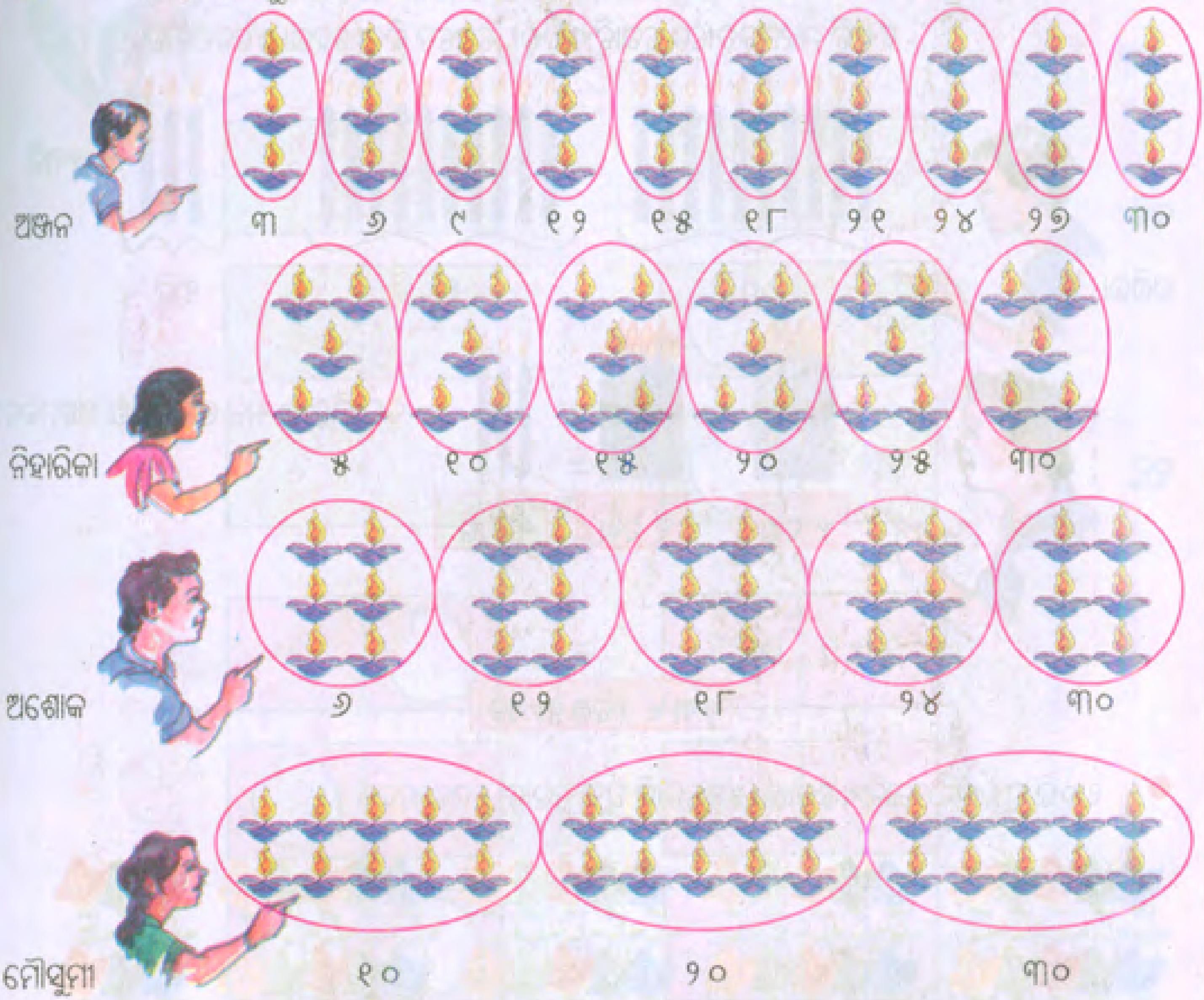

ଏବେ କହ-

- କିଏ ଥରକେ କେତୋଟି ଲେଖାଏଁ ଦୀପ ଗଣିଲେ ?
- ନିହାରିକା କେତେ ଥର ଗଣିଲା ?
- ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୦ଟି ଗଣିବାକୁ କିଏ କମ୍ ଥର ଗଣିଲା ?
- ସେମାନଙ୍କ ଗଣନା ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ଗଣନା ଅଧିକ ସୁବିଧାଜନକ ? କାହିଁକି ?

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା - ଯୋଡ଼ା, ପୁଞ୍ଜା, ଡଜନ ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ପ୍ରକାରରେ ଗଣାଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ୧୦, ୧୦ ନେଇ ଗଣିବା ସହଜ ଓ ସୁବିଧା ଜନକ ବୋଲି ପିଲା ଅନୁଭବ କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବା ଦରକାର। ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଯୋଡ଼ା, ପୁଞ୍ଜା, ଗଣ୍ଡା, ଡଜନ ଭଳି ଶବ୍ଦ ସହ ପରିଚିତ କରାଇବେ ।

ଦଶ ଦଶ କରି ଗଣିବା–

୧୦ଟି ମହମବତୀରେ ଗୋଟିଏ ବିଡ଼ା, କେତେ ବିଡ଼ା ହେଲା ଓ କେତେ ବଳିଲା ?

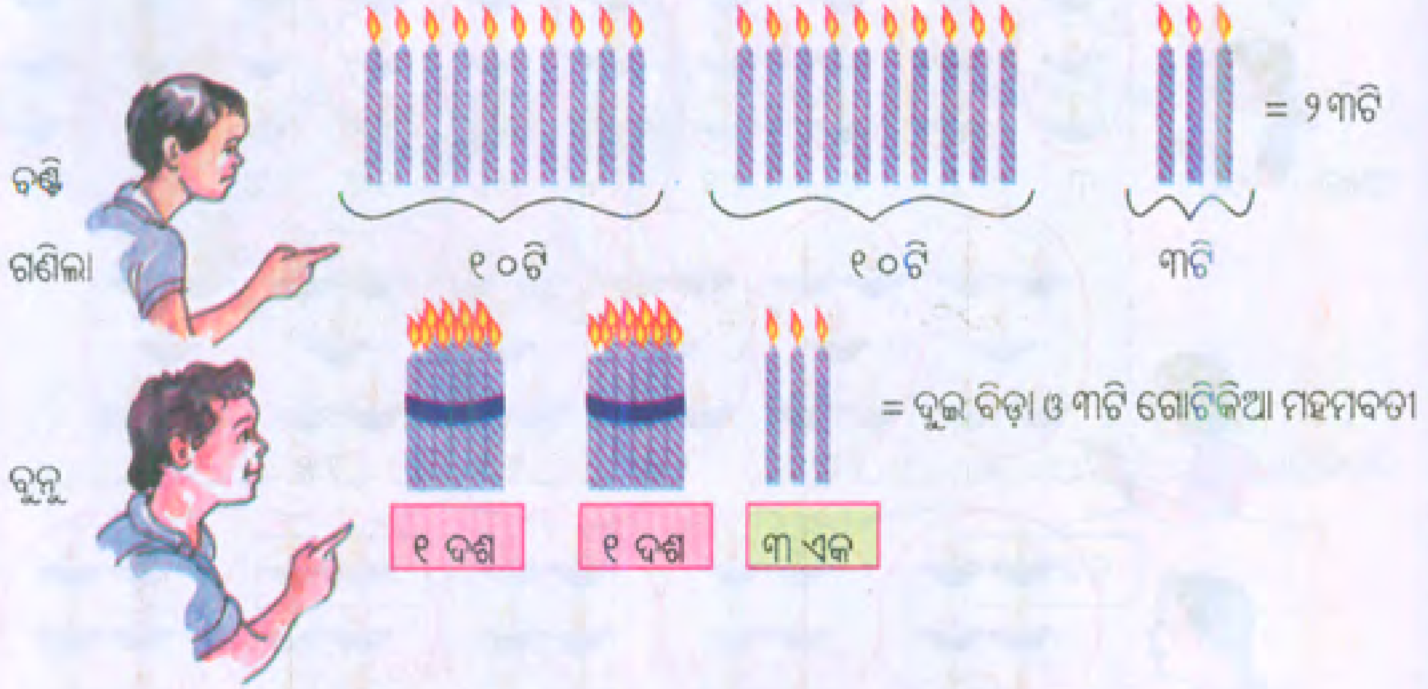

୨୩ = ୨ ଦଶ ୩ ଏକ

- ୧୦ଟି ଫୁଲରେ ଗୋଟିଏ ତୋଡ଼ା, କେତୋଟି ଫୁଲ ତୋଡ଼ା ହେଲା ଦେଖ ।

ମୋଟ ୪୬ଟି ଫୁଲ ଥିଲା । ୪ ଟି ଫୁଲ ତୋଡ଼ା ହୋଇ ୬ଟି ବଳିଲା ।

୪୬ = ୪ ଦଶ ୬ ଏକ

ପତର ତଳେ ଯାହା ଅଛି, ପତର ଉପରେ ତାହା ଲେଖ -

୨	୧	=	୨ ଦଶ	୧ ଏକ
୫	୦	=		୦ ଏକ
୬	୮	=		୮ ଏକ
୧		=	୧ ଦଶ	୯ ଏକ
	୫	=	୪ ଦଶ	୫ ଏକ
		=	୭ ଦଶ	୧ ଏକ
୩	୫	=		
୨		=	୨ ଦଶ	୭ ଏକ
୫	୩	=		୩ ଏକ

● ବିଦ୍ୟାଳୟ ସଫା କରିବାକୁ ୧୦ ଜଣ ଲେଖାଏଁ ପିଲା ନେଇ ଗୋଟିଏ ଦଳ କରାଗଲା । ପ୍ରତି ଶ୍ରେଣୀରେ କେତୋଟି ଦଳ ହେବ ଓ କେତେ ପିଲା ବଳିବେ ଲେଖ ।

ଶ୍ରେଣୀ	ପିଲାସଂଖ୍ୟା	ଦଳସଂଖ୍ୟା	ବଳକା ପିଲା
୧ମ	୪୩	୪	....
୨ୟ	୩୭	୩	....
୩ୟ	୩୧	....	....
୪ର୍ଥ	୨୬	....	....
୫ମ	୩୦	....	....
୬ଷ୍ଠ	୨୯	....	....
୭ମ	୨୪	....	....

ଗଛ ମୂଳ ଖୋଲରେ ବିଲୁଆ, ଗଛ ଉପରେ ଗୋଟିଏ କାଉ ଓ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଶୁଆ ସାଥୀ ହୋଇ ରହୁଥିଲେ । ଦିନେ ଶୁଆମାନେ ଗଛକୁ ଫେରିଲେ ନାହିଁ ।

କାଉ, ବିଲୁଆ ଦୁହେଁ ଖୋଜି ବାହାରିଲେ ।
ଶୁଆମାନଙ୍କୁ ଜାଲରେ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖିଲେ ।
ବିଲୁଆ ଶୁଆମାନଙ୍କୁ କହିଲା, 'ଡରିଲେ ମରିବ ।
ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି କର ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ମଲା ଭଳି ପଡ଼ି ରୁହ,
ମୁଁ ବୁଦାମୂଳେ ଲୁଚୁଛି - ଆଗ ଗୋଡ଼
ଦୁଇଟି ଟେକିଲେ, କାଉ କା- କା -କରିବ,
ତୁମେମାନେ ଉଡ଼ିଯିବ ।'

ଶିକାରୀ ଆସିଲା ।

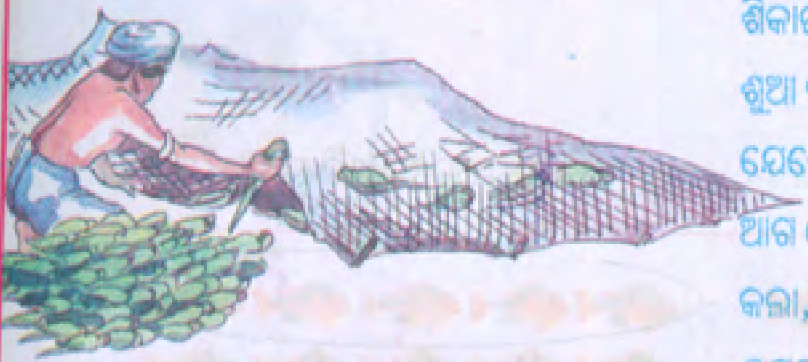

ଶିକାରୀ ମଲା ଶୁଆଭାବି, ଜାଲରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଶୁଆ ବାହାରେ ରଖିଲା ! ବିଲୁଆ ଗଣି ଚାଲିଲା । ଯେତେବେଳେ ୬୩ଟି ଶୁଆ ହେଲା, ବିଲୁଆ ଆଗ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି ଟେକି ଦେଲା । କାଉ କା - କା କଲା, ଶୁଆମାନେ ଏକାବେଳେ ଉଡ଼ିଗଲେ ଗଛ ଉପରକୁ ।

ବିଲୁଆକୁ ପଚାରିଲା କାଉ– "ଏତେ ଶୁଆକୁ କିପରି ଗଣିଲ ?" ।
ବିଲୁଆ କହିଲା - "ଦେଖ, ମୁଁ କିପରି ସହଜରେ ଗଣିଲି ।"

ଗୋଟିଏ ଶୁଆ	-	△୧
୪ଟି ଶୁଆ	-	△୧ △୧ △୧ △୧
୯ଟି ଶୁଆ	-	△୧ △୧ △୧ △୧ △୧ △୧ △୧ △୧ △୧
୧୦ଟି ଶୁଆ	-	□୧୦
୨୦ଟି ଶୁଆ	-	□୧୦ □୧୦
୨୧ଟି ଶୁଆ	-	□୧୦ □୧୦ △୧
୪୫ଟି ଶୁଆ	-	□୧୦ □୧୦ □୧୦ □୧୦ △୧ △୧ △୧ △୧ △୧
୬୩ଟି ଶୁଆ	-	□୧୦ □୧୦ □୧୦ □୧୦ □୧୦ □୧୦ △୧ △୧ △୧

ବିଲୁଆ କହିଲା- ମୁଁ କିପରି ଗଣିଲି ଦେଖିଲ । ଏବେ ତୁମେ ସେହିଭଳି ସଂଖ୍ୟା କାର୍ଡ଼ ତିଆରି କର ।

୩୦ଟି ଶୁଆ =

୪୭ଟି ଶୁଆ =

୫୭ଟି ଶୁଆ =

ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟ

୧. ନେଉଳ ଥରକେ ୩ଟି ଲେଖାଏଁ ଗଣିଲା । ବିଲେଇ ଥରକେ ୫ଟି ଲେଖାଏଁ ଗଣିଲା ।

କିଏ ଅଧିକା ଥରରେ ସବୁ ମାଛକୁ ଗଣିଲା ? ....

୨. ଖାଲି ଘର ପୂରଣ କର -

ସଂଖ୍ୟା	ଦଶ	ଏକ
୩୭	୩	.....
୮୧	.....	୧
୪୮	.....	.....
୯୭	.....	.....
.....	୫	୫
.....	୭	୯

୩.

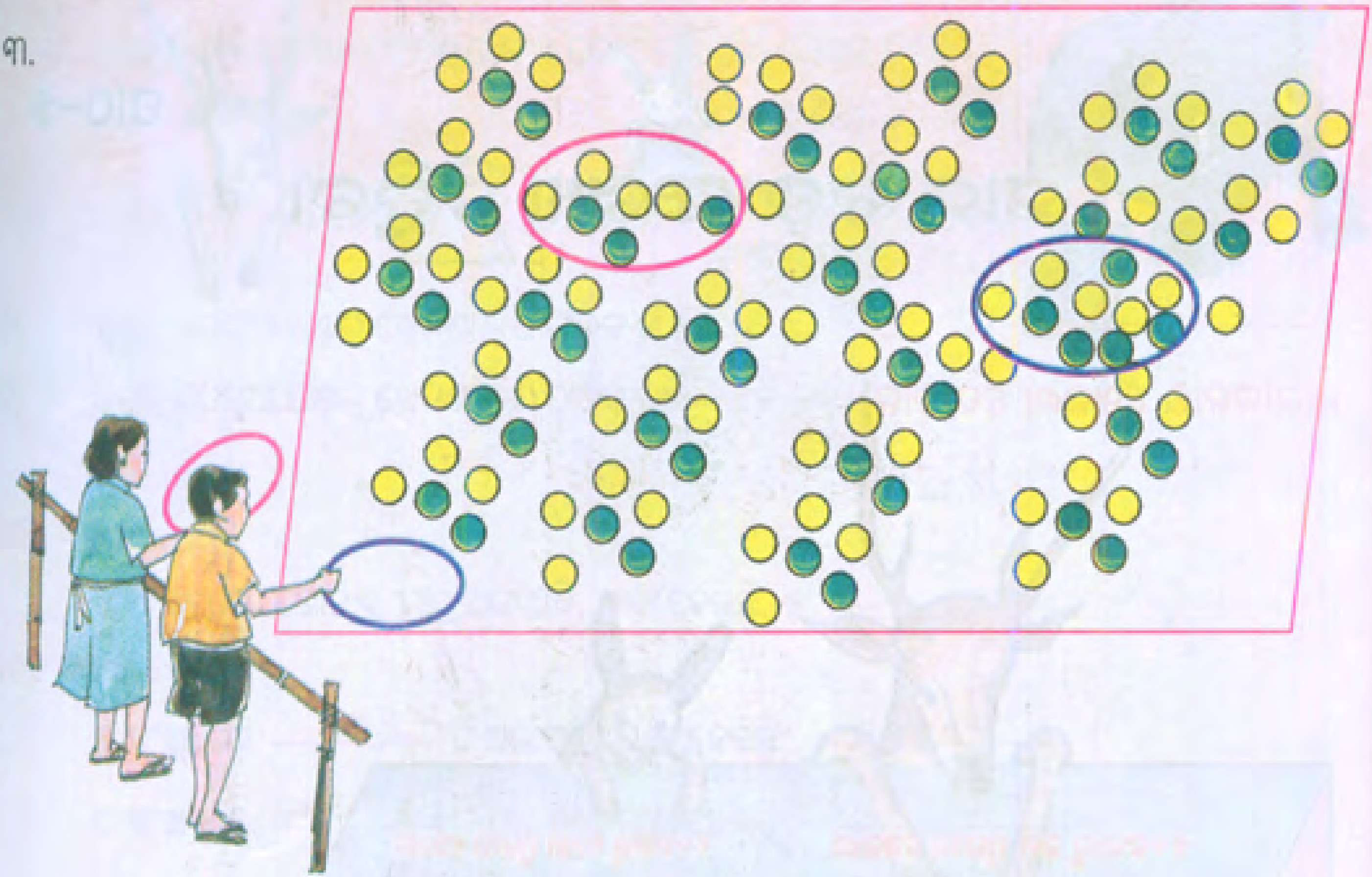

ସବୁଜ ଟିକିଲିର ମୂଲ୍ୟ ୧୦ ଏବଂ ହଳଦିଆ ଟିକିଲିର ମୂଲ୍ୟ ୧

ଚଇନ ଓ କମଳା କେଉଁ କେଉଁ ସଂଖ୍ୟା ପାଇଲେ ଲେଖ ।

କମଳା ପାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା = ...

ଚଇନ ପାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା = ...

୪. ତୁମ ମନରୁ ଛଅଟି ଦୁଇ ଅଙ୍କବିଶିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ଲେଖ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦଶ ଓ ଏକରେ ବିସ୍ତାରିତ କରି ଲେଖ ।

P P-18